

Asia: VN/279/2018

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kaavoitus- ja rakentamislainsiksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomioita alueidenkäytön kokonaisuudesta (erityisesti luvut 1-16, 37-40)

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö VN/279/2018 Luonnos hallituksen esitykseksi kaavoitus- ja rakentamislainsiksi

Pyydettyä lausuntona ympäristöministeriön esityksestä kaavoitus- ja rakentamislainsiksi Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Lain valmistelu

Lausunnolla olevan kaavoitus- ja rakentamislain valmistelu on ollut puutteellista. Valmistelusta vastaava työryhmä on ollut kokoonpanoltaan hyvin yksipuolinen, mukana ei ole ollut ollenkaan elinkeinoelämän eikä maanomistajien edustusta. Lausunnolla oleva lakiesitys on vain ympäristöministeriön yksipuolinen esitys. Lakiuudistuksen alkuperäiset tavoitteet alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän yksinkertaistamisesta ja lain selkeyttämisestä eivät toteudu. Näin ollen lakiehdotuksen eteenpäin viennille ei ole edellytyksiä.

Luonnon monimuotoisuus

Luonnon monimuotoisuuden huomioon ottamista kaavoituksessa esitetään tiukennettavaksi nykylakiin verrattuna siten, että vaatimuksena on luonnon

monimuotoisuuden turvaaminen. Muutos koskisi muun muassa kaavojen luonnon monimuotoisuutta koskevia laadullisia vaatimuksista, joihin olisi kiinnitettävä erityistä huomiota kaavoja laadittaessa. Lisäksi lakiehdotuksen mukaan maakuntakaavassa olisi esitettävä maakunnan viherrakenne ja sen kehittämisen periaatteet. Se olisi osa maakunnan oikeusvaikutteista sisältöä ja siten ohjeena kuntakaavoitukselle.

Metsäteollisuuden mielestä kaavoitus- ja rakentamislain tulee kohdistua ensisijaisesti rakentamiseen ja kaavoituksessa maankäytön muutokseen. Metsäteollisuus vastustaa sitä, että luonnon monimuotoisuuden huomioon ottamista tiukennettaisiin kaavoituksessa. Luonnon monimuotoisuuden vahvistamiselle on oma erityislainsäädäntö, luonnonsuojelulaki. Lisäksi metsälaki turvaa metsien monimuotoisuutta metsäalueilla. Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen on lukuisia vapaaehtoisia toimia, jotka ovat laajasti hyväksytyjä ja hyvin toimivia käytännössä.

Metsäteollisuus kannattaa laajassa yhteistyössä valmisteltujen, vapaaehtoisten keinojen suosimista luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Luonto on koko ajan muuttuva, joten sen kaavoittaminen ei ole perusteltua.

Viherrakenne

Lakiin esitetään uutena viherrakenteen jatkuvuutta koskevia vaatimuksia kaikille kaavatasoille. Tällä edistettäisiin viherrakenteen kehittämistä ja säilymistä sekä ekologisten yhteyksien jatkuvuutta ja virkistysalueiden riittävyyttä. Säännös edistäisi osaltaan myös ehdotetussa uudessa pykälässä ilmastonmuutoksen hillinnästä ja torjunnasta olevan vaatimuksen toteuttamista merkittävien ekologisten yhteyksien säilyttämisestä, kun viherrakenne olisi esittävä maakuntakaavassa.

Metsäteollisuus vastustaa viherrakennevaatimusta. Erilliset viherverkostot ovat tarpeettomia ja hyvin epämääräisiä aiheuttaen tulkintaongelmia käytännössä.

Viheryhteydet toteutuvat suurimmassa osassa maata luonnostaan, koska Suomen pinta-alasta valtaosa on metsää ja asutus on hyvin harvaa.

Ehdotetut uudet viherrakenteen jatkuvuutta sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamista koskevat kaavan laadulliset vaatimukset heikentävät maanomistajien mahdollisuuksia hyödyntää omistamaansa aluetta ja harjoittaa omaa elinkeinoaan maa- ja metsätalousalueilla.

Metsäteollisuus toteaa lisäksi, että etenkin ilmastonmuutoksen hillintää ohjataan jo laajasti muilla ohjauskeinoilla, eikä sitä tule lisätä perusteluihin.

Digitalisaatio

Lain keskeiset ehdotukset digitalisaation osalta liittyvät kuntien ja maakuntien liittojen tuottamien rakennetun ympäristön tietojen tietorakenteiden yhtenäistämiseen ja tiedon koneluettavuuteen sekä prosessien sähköistämiseen.

Metsäteollisuus pitää kaava-aineistojen yhtenäistämistä ja koneluettavuutta ensiarvoisen tärkeänä. Nykyinen laki on mahdollistanut kirjavat menettelytavat

prosesseissa, tietojen hallinnassa ja kaavojen sisällössä. Tämä on aiheuttanut epäselvyyttä kaavojen tulkinnassa ja hyödyntämisessä.

Metsäteollisuus näkee, että valtakunnallisesti kattavat, digitaaliset ja yhtenäiset kaavatiedot mahdollistavat päätöksentekoprosessien automatisoinnin ja ovat siten tärkeä osa tuottavuuden paranemista koko metsäsektorilla. Kaavatietojen saatavuuden ja käytettävyyden parantua

virheelliset tulkinnat ja manuaalinen työ vähenevät. Tämä parantaa suunnittelua, päätöksentekoa ja käytännön toteutusta. Kun tieto on yhteensopivassa muodossa, se on hyödynnettävissä rajapintojen kautta eri tahoilla.

Kaavan lainvoimaisuuden edellytykseksi tulee asettaa se, että kaava on saatavissa sähköisesti rajapintojen kautta. Myös vanhat kaavat tulee olla saatavilla saman rajapinnan kautta vektorimuodossa.

Kaavoilla tulee olla lisäksi yhtenäinen tietomalli ja kaavastandardin mukaiset merkinnät, jotka mahdollistavat myös yhtenäiset tulkinnat merkintöjen vaikutuksista. Yhtenäiset, yksiselitteiset ja standardisoidut kaavamerkinnät ja -määräykset tulee määrittellä joko lailla tai asetuksella.

ELY

ELY-keskuksen valvontatehtävää kaavoituksessa ja muussa alueiden käytössä ehdotetaan laajennettavaksi. ELY-keskuksen olisi jatkossa valvottava, että

kaavoituksessa ja muussa alueiden käytössä otetaan huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja noudatetaan tämän lain säännöksiä. Tämä palauttaisi ELY-keskuksen tehtävät valvonnan osalta lähelle ennen vuoden 2017 lakimuutosta vallinnutta tilannetta.

Metsäteollisuus vastustaa ELY-keskuksen valvontatehtävän laajentamista vuoden 2017 lakimuutosta edeltävään laajuuteen. Metsäteollisuus katsoo, että laajentamiselle ei ole mitään perusteita voimassa olevan lain rajatumman valitusoikeuden osalta. ELY-keskuksilla on jo laajat mahdollisuudet vaikuttaa viranomaisneuvottelujen ja lausuntojen kautta, joten valvontatehtävää ei tule laajentaa.

Muutoksenhaku

Voimassa olevan lain 191 §:n 3 momentissa oleva valitusoikeuden rajaus asianosaisiin vähäisten asemakaavamuutosten osalta esitetään poistettavaksi.

Metsäteollisuus katsoo, että valitusoikeutta ei tule laajentaa. Valitusoikeus tulee olla vain asianosaisilla, koska osallistuminen ja vaikuttaminen on mahdollista jo valmistelun aikana myös lausuntojen kautta. Varsinkin vähäisissä asemakaavamuutoksissa valitusoikeus tulee rajata vain asianosaisille.

Esityksessä ehdotetaan yhteiskunnallisesti merkittäväksi katsottavan asemakaavan valituksen kiireellistä käsittelyä koskevaa säännöstä täsmennettäväksi siten, että myös elinkeinoelämän toimintaedellytysten kannalta tärkeä kaava katsottaisiin yhteiskunnallisesti merkittäväksi.

Metsäteollisuus kannattaa kaavaprosessien sujuvoittamista ja elinkeinoelämän tarpeiden huomioon ottamista. Hankkeiden toteutumisen kannalta on oleellista ennakoitavuus ja aikataulujen pitäminen. Myös monissa kilpailijamaissa pyritään parhaillaan tehostamaan ja nopeuttamaan kaavaprosesseja ja tekemään niistä aikaisempaa ennakoitavampia.

Lunastaminen

Esityksessä ehdotetaan, että kaavaluonnoksesta ja –ehdotuksesta olisi ilmoitettava tiedoksisaannin tehostamiseksi tietyissä osallistumisen vaiheissa kirjeitse tai sähköisesti alueen maanomistajille. Velvollisuus olisi voimassa, jos kaava-alueelle osoitetaan sellainen kaavamerkintä tai -määräys, joka synnyttää kaavan voimaantullessa lunastusperusteen tai joka voi olennaisesti rajoittaa alueen käyttämistä yksityiseen toimintaan. Tällaisen kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä olisi ilmoitettava omistajalle vastaavasti.

Metsäteollisuus kannattaa ehdotusta ja katsoo, että on ehdottoman tärkeää, että ilmoituskynnys on matala. Eli maanomistajia on informoitava heti kaavaprosessin alkuvaiheessa ja maanomistajalle on ilmoitettava yksilöidysti heti silloin, jos kaavassa ollaan esittämässä yksityisen maanomistajan alueelle maankäyttötavan muutosta tai rajoituksia, jotka vaikuttavat hänen omaisuuteensa ja/tai elinkeinonsa harjoittamiseen.

Haitankorvaukset

Metsänkäytön kaavallisille rajoituksille esitetään omaa korvaussäännöstä. Siinä ehdotetaan kynnyksen osalta vastaavuutta metsälakiin (ML 11 §).

Metsäteollisuuden mielestä kaavoilla ei tule rajoittaa metsätalouden harjoittamista. Metsätalous on elinkeino ja Helsingin käräjäoikeus on linjannut 28.9.2017 julkistamassa päätöksessään, että metsänomistaja on aina elinkeinonharjoittaja. Mahdollisen korvaustarpeen määrittely tulisi tehdä jo kaavan laatimisvaiheessa, jolloin kaavaa laativa taho voi arvioida kaavamerkintöjen ja -määräysten vaikutukset sekä sille taholle, jonka maille rajoitettavaa merkintää suunnitellaan, että omaa korvausmahdollisuuttaan ja varautumaan maksuvelvollisuutensa toteuttamista taloudellisesti.

Vaikutusten arviointi kaavoituksessa

Kaavojen vaikutusten selvittämisen kohdentumista ja laajuutta esitetään täsmennettäväksi siten, että myös terveyteen ja viihtyvyyteen sekä ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvät todennäköisesti merkittävät vaikutukset olisi arvioitava kaavaprosessien yhteydessä. Lisäksi elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin liittyviä vaikutuksia olisi tarkasteltava laajemmin kuin mitä voimassa oleva toimivan kilpailun edellytyksiä korostava säännös edellyttää.

Metsäteollisuus kannattaa sitä, että vaikutukset elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin tarkastellaan laajasti. Myös metsätalous on elinkeino ja metsänomistaja on elinkeinonharjoittaja. Alueidenkäytön suunnittelu on merkittävä työväline alueiden elinvoimaisuuden turvaamisessa kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti. Metsätalous ja -teollisuus on suuri työllistäjä ja aluetalouksien ylläpitäjä, joten näiden elinkeinojen toimintaedellytysten turvaaminen tulee taata. Kaavojen taloudellisten vaikutusten arviointi on erityisen tärkeää.

Metsäteollisuus toteaa, että ilmastonmuutoksen hillintää ohjataan jo laajasti muilla ohjauskeinoilla, eikä sitä tule lisätä vaikutusarvioihin.

Viranomaisyhteistyö kaavoituksessa

Lakiehdotuksessa korostetaan viranomaisyhteistyön muotojen ja ajoituksen joustavuutta kunkin kaavoitustilanteen tarpeen mukaisesti. Tämä edistäisi ehdotuksen mukaan kaavaprosessien sujuvuutta ja myös niihin käytettyjen resurssien tarkoituksenmukaista suuntaamista.

Metsäteollisuus katsoo, että Suomen Metsäkeskus tulisi kutsua mukaan kaikkiin yleis- ja maakuntakaavaprosesseihin metsäviranomaisen roolissa. Metsäkeskus on välillisen valtionhallinnon organisaatio, jonka tehtävänä on edistää kestävä metsätaloutta ja alan elinkeinoja.

Saamelaisten oikeuksia koskevat säännökset

Ehdotetun säännöksen mukaan kaavalla, joka sijoittuu tai jolla on vaikutuksia saamelaisten kotiseutualueelle, ei saa vähäistä suuremmassa määrin heikentää

saamelaisten oikeutta ylläpitää ja kehittää omaa kulttuuriaan ja harjoittaa perinteisiä elinkeinojaan. Valitusoikeutta kaavoista, kaupunkiseutusuunnitelmasta ja rakennusjärjestyksestä koskevaan pykälään esitetään lisättäväksi säännös saamelaiskäräjien valitusoikeudesta, jotta saamelaisten oikeudet olisi laissa käsitelty ja otettu huomioon kattavasti kaikkien em. prosessien vaiheiden osalta.

Metsäteollisuus suhtautuu varauksella saamelaiskulttuurin suojaa koskevaan laajaan ja käytännön vaikutuksiltaan epäselvään pykäläehdotukseen. Säännös

heikentää muiden ihmisryhmien elinkeinotoimintaan liittyviä mahdollisuuksia. Tässäkin yhteydessä on muistettava, että metsätalous on elinkeino ja metsänomistaja on aina elinkeinonharjoittaja. Myös jokaisen henkilön omaisuus on turvattu perustuslain tasolla. Omaisuutta on oikeus käyttää haluamallaan tavalla, ja muiden tulee kunnioittaa toisen omaisuutta. Jokaisella on myös oikeus olla mukana omaisuuttaan koskevien asioiden käsittelyssä.

3 § Määritelmät

Viherrakenne

- viherrakennevaatimus pois maakunta- ja yleiskaavoista

- varsinkaan metsäalueita ei saa sisällyttää viherrakenteeseen

- vaikutuksissa ei ole otettu huomioon sitä, että sillä olisi merkittävä taloudellinen haitta maanomistajille ja koko yhteiskunnalle rajoituksineen

- määritelmä pitää sisällään monia erilaisia ja tulkinnanvaraisia asioita: kytkeytyneisyys, ekologinen yhteys, luonnon monimuotoisuus, virkistys,

ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen, lisäksi osaan voisi liittyä rajoituksia ja osaan ei - mitä nämä tarkoittaisivat käytännössä?

- viherrakenteen määritelmä on niin laaja, että sen ohjausvaikutusta alempi asteiseen kaavoitukseen sekä vaikutuksia maanomistajien kykyyn käyttää omaisuuttaan tai maanomistajien tasapuoliseen kohteluun on mahdotonta arvioida

Metsäteollisuus vastustaa viherrakennevaatimusta. Vaatimus erillisten viherverkostojen perustamisesta on tarpeeton ja epämääräinen aiheuttaen tulkintaongelmia käytännössä. Viheryhteydet toteutuvat suurimmassa osassa maata luonnostaan, koska Suomen pinta-alasta valtaosa on metsää.

Esityksen mukaan maakuntakaavan ja yleiskaavan uudella viherrakenteen jatkuvuutta koskevalla laadullisella vaatimuksella olisi merkitystä ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta. Viherrakenteen huomioimisella voidaan edistää myös ilmastonmuutoksen hillintää, sillä kasvulliset alueet toimivat hiilinieluinä.

Metsäteollisuus toteaa, että ilmastonmuutoksen hillintää ohjataan jo laajasti muilla ohjauskeinoilla, eikä sitä tule lisätä viherrakenteen perusteluihin.

Ehdotetut uudet viherrakenteen jatkuvuutta ja luonnon monimuotoisuuden turvaamista ja vaalimista koskevat yleiskaavan laadulliset vaatimukset ovat epämääräisiä eikä niitä tule lisätä vaatimuksiin. Viherrakenteen jatkuvuuden huomion ottaminen kaventaisi maanomistajien mahdollisuuksia käyttää omaa omaisuuttaan ja harjoittaa elinkeinoaan. Lisäksi on tärkeää muistaa Suomen poikkeuksellisen laajat jokamiehenoikeudet, jotka mahdollistavat metsien virkistyskäytön ja liikunnan harrastamisen kaikkialla Suomessa.

Ekologiset yhteydet

- ekologinen yhteysvaatimus on poistettava

- määritelmä pitää sisällään hyvin laajan ja epämääräisen listan tulkinnanvaraisia asioita: vaihtelevan levyisiä metsävyöhykkeitä tai metsä-pelto-ketjuja ja muita pääosin rakentamattomia maa- ja vesialueita, joiden kautta eliöt voivat siirtyä alueelta toiselle tai joiden kautta voidaan varmistaa suotuisien elinalueiden saavutettavuus epäsuotuisien alueiden poikki

- näihin yhdistyy liikaa eritasoisia yhteystarpeita, joiden yhteisvaikutus maanomistajan kannalta voi tulla kohtuuttomaksi alempiasteisessa kaavoituksessa

8 § Saamelaisten oikeudet

Esityksen mukaan kaavalla, joka sijoittuu tai jolla on vaikutuksia saamelaisten kotiseutualueelle, ei saisi vähäistä suuremmissa määrin heikentää saamelaisten

oikeutta ylläpitää ja kehittää omaa kulttuuriaan ja harjoittaa perinteisiä elinkeinojaan.

Metsäteollisuus suhtautuu varauksella saamelaiskulttuurin suojaan koskevaan laajaan ja käytännön vaikutuksiltaan epäselvään pykäläehdotukseen. Säännös

heikentää muiden ihmisryhmien elinkeinotoimintaan liittyviä mahdollisuuksia.

10 § Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Lakiin esitetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) valvontatehtävää laajennettavaksi kaavoituksessa ja muussa alueiden käytössä verrattuna voimassa olevaan sääntelyyn. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäviä muutettiin vuonna 2017 siten, että ohjaustehtävä poistettiin ja valvontatehtävää supistettiin koskemaan vaikutuksiltaan valtakunnallisia ja merkittäviä maakunnallisia asioita. Nyt ehdotettavat muutokset

palauttaisivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät valvonnan osalta lähelle ennen vuoden 2017 lakimuutosta vallinnutta tilannetta.

Metsäteollisuus vastustaa ELY-keskuksen valvontatehtävän laajentamista vuoden 2017 lakimuutosta edeltävään laajuuteen. Metsäteollisuus katsoo, että laajentamiselle ei ole mitään perusteita voimassa olevan lain rajatumman valitusoikeuden osalta. ELY-keskuksilla on jo mahdollisuudet vaikuttaa viranomaisneuvottelujen ja lausuntojen kautta, joten valvontatehtävää ei tule laajentaa.

14 § Viranomaisille kuuluvat seurantatehtävät

Esityksen mukaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen olisi huolehdittava kuntien alueidenkäytön ja rakennustoimen järjestämisen edistämistehtävän

edellyttämästä alueiden käytön ja rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan ja kehityksen seurannasta toimialueellaan.

Metsäteollisuus vastustaa ELY-keskuksille lisättävää seurantatehtävää. Nykyinen käytäntö on riittävä.

15 § Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoitus ja sisältö

Esityksen mukaan luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja sitä koskevien kansainvälisten velvoitteiden täytäntöön panemiseksi on tarpeen, että

luonnonsuojelualueiden ohella myös muut luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja ekologiset yhteydet otetaan huomioon alueidenkäytössä ja sen suunnittelussa, ja että valtioneuvosto voisi antaa niiden toteuttamista edistäviä tavoitteita.

Metsäteollisuus vastustaa sitä, että luonnon monimuotoisuuden huomioon ottamista tiukennettaisiin alueidenkäyttötavoitteissa. Luonnon monimuotoisuuden vahvistamiselle on oma erityislainsäädäntö, luonnonsuojelulaki. Lisäksi metsälaki turvaa metsien monimuotoisuutta metsäalueilla. Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen on lukuisia vapaaehtoisia toimia, jotka ovat laajasti hyväksytyjä ja hyvin toimivia käytännössä.

Metsäteollisuus kannattaa laajassa yhteistyössä valmisteltujen, vapaaehtoisten keinojen suosimista luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi.

18 § Maakuntakaavan tarkoitus ja sisältö

Ehdotuksen mukaan maakuntakaavassa tulisi esittää maakunnallisen viherrakenteen kehittämisen periaatteet viherrakenteeseen kuuluvien erilaisten alueiden ja niiden välisen kytkeytyneisyyden,

ekologisten yhteyksien, luonnon monimuotoisuuden, virkistys- ja maisema-arvojen sekä ilmastonmuutoksen näkökulmasta.

Metsäteollisuus vastustaa viherrakennevaatimuksen lisäämistä maakuntakaavaan. Metsäteollisuus kannattaa informatiivisen sisällön vähentämistä, koska merkintöjen informatiivisuus ja ohjausvaikutus alempiasteiseen kaavoitukseen on kyseenalaista ja paikoin liikaa tapauskohtaista. Kaavamerkintöjen ja -määräysten tulee olla yhdenmukaisia ja standardisoituja kaikissa kaavoissa.

Esityksen mukaan maakuntakaavoissa ei olisi enää velvoitetta osoittaa luonnonsuojelulain 7 ja 77§:n mukaisiin ohjelmiin ja -päätöksiin kuuluvia alueita. Nämä alueet on suojeltu tai tullaan suojelemaan luonnonsuojelulain nojalla. Jo suojeltujen alueiden osoittaminen nykyisissä maakuntakaavoissa on lähinnä informatiivista. Tulevaisuudessa näiden alueiden luonnonarvot tulisi ottaa huomioon suoraan kaikilla kaavatasoilla kaavojen laadullisten vaatimusten perusteella. Suojelualueita koskevat tiedot ja rajaukset saataisiin suoraan valtion paikkatietoaineistoista.

Metsäteollisuus katsoo, että jos toteutetut suojelualueet jätettäisiin merkitsemättä ja niiden ympärille luotaisiin viherrakenne, joka määritelmän mukaan kytkisi olemassa olevat suojelualueet toisiinsa, lisäksi se viherrakennemerkinnän tulkinnanvaraisuutta etenkin, jos viherrakenteen osana esitettäisiin mahdollisuutta esittää uusia suojelualueita. Suojeluperusteet uusille alueille olisivat tällöin esim. maanomistajan oikeusturvan kannalta epämääräisiä ja karttatarkasteluun perustuvia eikä alueen todellisiin suojeluarvoihin perustuvia. Viherrakennetta ja suojelualueita ei voi kytkeä samaan oikeusvaikutteiseen maakuntakaavamerkintään.

Viherrakenteen osana esitetään mahdollisuutta osoittaa uusia suojelualueita.

Metsäteollisuus vastustaa uusien suojelualueiden osoittamista kaavoilla. Kaavoitus- ja rakentamislaitilla ei tule suojella uusia alueita varsinkaan yksityisten maanomistajien mailla. Suojelualueiden lisääminen yksityisille maille heikentää näiden alueiden omistajien omaisuudensuojaa ja mahdollisuutta harjoittaa omaa elinkeinoaan. Tämä on ollut ongelmana jo voimassa olevan lain aikana.

20 § Maakuntakaavan laadulliset vaatimukset

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi luonnonvarojen kestävää käyttöä ja kiertotaloutta koskevasta laadullisesta vaatimuksesta. Luonnonvarojen kestävä käytön periaatteet koskisivat maa-aineksia, kaivoskivennäisiä, turvetta, vesivarjoja sekä metsiä ja peltoja. Maakuntakaavassa olisi tarpeen kiinnittää huomiota luonnonvarojen hyödyntämisen kestävyYTEEN sekä kiertotalouden kasvuun. Maakuntakaavassa otettaisiin huomioon luonnonvarojen kestävä käytön sekä kiertotalouden maakunnalliset kehittämistarpeet sekä alueen olosuhteet ja ympäristön erityispiirteet. Bio- ja kiertotalouden edellytysten parantamiseksi olisi tarpeen huomioida myös logistiikan toimivuus. Osana luonnonvarojen kestävä käyttöä maakuntakaavoissa

olisi tarpeen ottaa huomioon maa- ja metsätalouden kannalta riittävän yhtenäiset alueet. Vaatimus vastaisi voimassa olevan lain 28 §:n 3 momentin 4 kohtaa luonnonvarojen osalta. Kiertotaloutta koskeva vaatimus olisi uusi.

Metsäteollisuus katsoo, että luonnonvarojen kestävä käytön sekä kiertotalouden vaatimusten osoittaminen maakuntakaavassa on epäselvää, mitä se tarkoittaisi käytännössä. Lain tulee olla selkeä ja yksiselitteinen.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä koskevasta laadullisesta vaatimuksesta. Elinkeinoelämän

toimintaedellytyksillä tarkoitettaisiin maakunnan elinkeinon ja elinkeinorakenteen kehittämisen ja uusiutumisen kannalta suotuisia alueidenkäyttöllisiä edellytyksiä.

Metsäteollisuus kannattaa elinkeinoelämän toimintaedellytysten huomioon ottamista. Listalle tulee lisätä myös metsätalouden toimintaedellytysten turvaaminen, koska usein metsätaloutta ei nähdä elinkeinona muiden joukossa.

Laadullisia vaatimuksia esitetään terävöitettäväksi luonnonarvojen ja luonnon monimuotoisuuden sekä kulttuuriperinnön huomioon ottamisen osalta nykyisiin maakuntakaavan sisältövaatimuksiin nähden.

Metsäteollisuus vastustaa luonnonarvojen ja luonnon monimuotoisuuden suojelun terävöittämistä. Luonnon monimuotoisuuden suojelun keskeiset tavoitteet on määritelty luonnonsuojelulaissa. Lisäksi metsälaki turvaa metsien monimuotoisuutta metsäalueilla. Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen on lukuisia vapaaehtoisia toimia, jotka ovat laajasti hyväksytyjä ja hyvin toimivia käytännössä.

Pykälän 1 momentin 7 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyttä ja viherrakenteen jatkuvuutta koskevasta laadullisesta vaatimuksesta.

Metsäteollisuus muistuttaa, että Suomessa on poikkeuksellisen laajat jokamiehen oikeudet virkistäytyä kaikkialla ja kaikkien omistamilla mailla, joten erillisille kaavamerkinnöille ei ole tarvetta.

Ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan kaavaa laadittaessa olisi myös otettava huomioon alueiden käytön taloudellisuus ja se, ettei kiinteistönomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa.

Maakuntakaava ohjaa alempiasteista kaavoitusta, joten sellaisille merkinnöille, joilla on vaikutuksia kiinteistönomistajille tai muille oikeuden haltijoille, tulee arvioida aiheutuva haitta jo maakuntakaavaa laadittaessa. Vain näin pystytään omaisuudensuoja turvaamaan.

Ehdotetun pykälän 4 momentin mukaan kaavaa laadittaessa olisi selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat. Kaavan toteuttaminen tulisi selvittää ja ilmaista niin, että eri osapuolet voivat saada riittävän selkeän käsityksen omasta asemastaan kaavaa toteutettaessa.

Metsäteollisuus toteaa, että kaavan toteuttamis- ja toimenpidevastuut tulee selvittää tarkoin kaavaa laadittaessa, jotta eri osapuolet ovat selvillä asemastaan ja korvaustarpeet tulee kartoitettua.

21 § Maakuntakaavan oikeusvaikutukset muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaavassa esitetyt 18 §:n 2 momentissa tarkoitettut asiat huomioon ja varmistettava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta maakuntakaavassa esitettyjen 18:n § 2 momentissa tarkoitettujen asioiden toteutumista.

Metsäteollisuus toteaa, että maakuntakaavojen merkinnöille ei tule asettaa liikaa painoarvoa ja informatiivisia merkintöjä tulee välttää.

22§ Rakentamisrajoitus

Esityksen mukaan maakuntakaavassa viherrakenteen osana suojelu- tai virkistysalueeksi osoitetulle alueelle ja liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai

alueita varten osoitetulle alueelle voidaan antaa rakentamista koskeva rajoitus.

Metsäteollisuus vastustaa viherrakennevaatimusta. Viherrakenne on Suomessa maakuntatasolla pinta-alallisesti laaja kokonaisuus, sillä valtaosa maan pinta-alasta on metsää, peltoja jne. Rakentamisrajoituksen laajentuminen koko viherrakenteen alueelle johtaisi kohtuuttomaan tilanteeseen. Rakentamisrajoitus tulee olla mahdollista vain toteutetulle suojelu tai virkistysalueelle. Metsäteollisuuden mielestä on hyvä, että mahdollisella rakentamisrajoituksella olisi kahden vuoden määräaika.

23 § Maakuntakaavamääräykset

Esityksen mukaan maakuntakaavan oikeusvaikutteisena suunnittelumääräyksenä tulisi esittää maakunnan viherrakenteen kehittämisen periaatteita sekä viherrakenteen osana suojelualueeksi osoitetulla alueella voitaisiin antaa luonnonarvojen suojelua koskevia määräyksiä eli suojelumääräyksiä.

Metsäteollisuuden mielestä suunnittelumääräyksistä tulee poistaa maakunnan viherrakenteen kehittämisen periaatteet ja luonnonarvojen suojelua koskevat

määräykset, eli suojelumääräykset. Suojelumääräyksellä ei voida, kuten ei maakuntakaavalla muutenkaan, velvoittaa kiinteistönomistajaa aktiivisiin toimenpiteisiin kaavan toteutumisen edistämiseksi. Suojelumääräykset vaikuttaisivat kuitenkin alemman asteisen kaavoituksen kautta kiinteistönomistajan oikeuteen hyödyntää omaa omaisuuttaan ja harjoittaa elinkeinoaan.

24 § Yhteistyö maakuntakaavaa laadittaessa

Metsäteollisuus kannattaa yhteistyötä maakuntakaavaa laadittaessa jo varhaisessa valmisteluvaiheessa. Viranomaisneuvotteluissa on oltava mukana Suomen

Metsäkeskus, koska valtaosa Suomen pinta-alasta on metsää.

25 § Yleiskaavan tarkoitus ja sisältö

Metsäteollisuus ei kannata yleiskaavojen kehittämistä strategisempaan suuntaan, mikäli se vaikeuttaa kaavamerkintöjen ymmärtämistä. Kaavamerkintöjen tulee olla osallisille riittävän selkeitä ja ymmärrettäviä ilman viranomaisten tulkinta-apua. Kaavamerkinnät ja -määräykset tulee olla standardisoituja, jotta ne ovat koneluettavissa ja tulkittavissa automaattisesti.

26 § Yleiskaavan laatiminen ja laatimistarve

Yleiskaavan laatimistarve vaihtelee suuresti kunnittain ja alueittain. Metsäteollisuuden mielestä yleiskaava soveltuu yhdyskuntakehityksen suunnitteluun,

kuten liikennejärjestelmä, asuminen, loma-asuminen ja palvelurakenne, mutta kaava ei sovellu erityisten ympäristöarvojen määrittämiseen.

29 § Yleiskaavan laadulliset vaatimukset

Metsäteollisuus vastustaa uutta viherrakenteen jatkuvuutta koskevaa vaatimusta yleiskaavaan.

Esityksessä pykälän 1 momentin 7 kohdassa säädettäisiin luonnonvarojen kestäväkäyttöä, kiertotalouden edellytyksiä sekä energia-, vesi ja jätehuollon

tarkoituksenmukaista järjestämistä koskevasta laadullisesta vaatimuksesta.

Metsäteollisuus katsoo, että luonnonvarojen kestävä käytön sekä kiertotalouden vaatimusten osoittaminen yleiskaavassa on epäselvää, mitä se tarkoittaisi käytännössä. Lain tulee olla selkeä ja yksiselitteinen.

Lakiesityksen pykälän 1 momentin 8 kohdassa säädettäisiin elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä koskevasta laadullisesta vaatimuksesta.

Metsäteollisuus katsoo, että elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaaminen on ensiarvoisen tärkeää ja toteaa, että tähän kohtaan on lisättävä myös metsätalouden toimintaedellytysten turvaaminen, koska metsätaloutta ei yleisesti ole pidetty elinkeinona.

Esityksessä pykälän 1 momentin 10 kohdassa säädettäisiin luonnonarvojen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamista ja vaalimista koskevasta laadullisesta vaatimuksesta, jossa luonnon monimuotoisuuden turvaamista ja vaalimista koskeva vaatimus olisi uusi.

Metsäteollisuus vastustaa luonnon monimuotoisuuden turvaamista ja vaalimista koskevan vaatimuksen lisäämistä yleiskaavan laadullisiin vaatimuksiin. Luonnon monimuotoisuuden vahvistamiselle on oma erityislainsäädäntö, luonnonsuojelulaki. Lisäksi metsälaki turvaa metsien monimuotoisuutta metsäalueilla. Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen on myös lukuisia vapaaehtoisia toimia, jotka ovat laajasti hyväksytyjä ja hyvin toimivia käytännössä.

Ehdotettu yleiskaavan ja asemakaavan yhteiskäsittely antaisi mahdollisuuden nopeuttaa kaavaprosessia. Kaavoitusprosessin nopeutumisella olisi myönteisiä taloudellisia vaikutuksia elinkeinoelämään ja yrityksiin.

Metsäteollisuus kannattaa yleiskaavan ja asemakaavan yhteiskäsittelyä. Se nopeuttaisi kaavaprosessia.

Yleiskaavoissa tehtäisiin jatkossa alueidenkäytön ratkaisuja, jotka on aiemmin tehty maakuntakaavoissa. Maakuntakaavaan ehdotetut muutokset voivat lisätä yleiskaavojen selvitystarpeita ja siten kasvattaa kuntien työmäärää.

Metsäteollisuus kannattaa, että selvityksiä tehdään enemmän yleiskaavatasolla. Tällöin vaikutuksetkin pystytään selvittämään yksityiskohtaisemmin. Metsäteollisuus muistuttaa kuitenkin, että maanomistajien yhdenvertaisuus tulee taata koko Suomessa ja yleiskaavojen merkintävaatimukset ja ohjeet on oltava yhdenmukaiset valtakunnallisesti.

30 § Yleiskaavamääräykset

Esityksen pykälän 1 momentin mukaan yleiskaavamääräykset voisivat koskea myös haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista.

Metsäteollisuus katsoo, että toimivalle teollisuudelle ei tule asettaa yleiskaavassa mitään rajoitteita, vaan sen toimintaedellytykset ratkaistaan kunkin hankkeen YVA-menettelyssä tai ympäristöluvassa tai muussa ko. toimintaa säätelevässä laissa tai asetuksessa.

Esityksen pykälän 2 momentin mukaan, jos jotakin aluetta tai rakennusta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, yleiskaavassa voitaisiin antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä.

Esityksen mukaan suojelumääräyksillä voitaisiin rakentamisen lisäksi rajoittaa muun muassa metsän käsittelyä, ojitusta ja muuta maisemaa tai luonnonolosuhteita muuttavaa toimintaa sekä rakennusten purkamista.

Metsäteollisuuden mielestä rakennussuojelu tulee ratkaista asemakaavassa eikä sitä koskevia määräyksiä voida antaa yleiskaavassa. Yleiskaavassa ei myöskään voida ratkaista rakennusten purkamista.

Metsäteollisuus vastustaa suojelumääräysten asettamista yleiskaavaan yksityisten maanomistajien alueille. Suojelumääräykset rajoittaisivat maanomistajien oikeutta omaan omaisuuteensa ja mahdollisuuteen harjoittaa elinkeinoaan.

Pykälän 2 momentin mukaan suojelualueiden osalta määräys voisi olla myös määräaikainen.

Metsäteollisuus katsoo, että määräaikaisuuden lisääminen on perusteltua, mutta määräaika on määriteltävä laissa korkeintaan 5 vuodeksi.

36 § Asemakaavan laatiminen ja laatimistarve

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi pykälä kunnan jäsenen oikeudesta tehdä kunnalle perusteltu aloite asemakaavan laatimiseksi. Kunnan olisi käsiteltävä aloite ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään neljän kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta.

Metsäteollisuus kannattaa ehdotusta, mutta toteaa, että pykälään on lisättävä kunnan jäsenen lisäksi maanomistaja, jolla on oikeus tehdä aloite. Se parantaisi

kiinteistönomistajien mahdollisuutta edistää hankkeitaan ja voisi nopeuttaa hankkeiden toteutumista.

39 § Asemakaavan laadulliset vaatimukset

Ehdotuksen listauksessa 5 kohdassa rakennetun ympäristön ja luonnonympäristön erityisten arvojen vaaliminen.

Metsäteollisuus katsoo, että suojelumääräystä annettaessa valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen kohteet (RKY) ei yksinomaan riitä, vaan rakennuksen suojelupäätöstä määrättäessä tarkastelussa tulee huomioida rakennuksen käyttömahdollisuudet nykyisessä käyttötarkoituksessa, mahdollisuus uuteen käyttötarkoitukseen, rakennuksen kunnostamisesta aiheutuvat kustannukset siten, että rakennus vastaa lakien edellyttämiä turvallisuus, terveellisyys ym. vaatimuksia sekä rakennuksen elinkaaren aikaiset ylläpitokustannukset (esim. energiatehokkuus).

Ehdotuksessa mainitaan, että viihtyisää elinympäristöä koskevalla laadullisella vaatimuksella on yhteys myös muihin laadullisiin vaatimuksiin liikenteen järjestelyjen toimivuuteen ja turvallisuuteen, kävelyn ja pyöräilyn toteutumisen edellytyksiin, rakennetun ympäristön ja luonnonympäristön sekä niihin liittyvien erityisten arvojen vaalimiseen sekä puistojen tai muiden lähivirkistykseen soveltuvien alueiden sekä viherympäristön riittävyteen kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä.

Metsäteollisuus muistuttaa, että paikalliset olosuhteet ja em. vaatimusten tarve asemakaavoissa vaihtelevat eri osissa maata huomattavasti. Vain suurimpien

kaupunkien läheisyydessä voi olla erityistä tarvetta luonnonympäristölle, puistoille ja lähivirkistysalueille.

Esityksen pykälän 3 momentin mukaan asemakaavalla ei saa asettaa kiinteistönomistajalle kohtuutonta rajoitusta tai haittaa.

Metsäteollisuus katsoo, että ehdotuksen teksti pääsäännön väistymisestä tulee poistaa tai maanomistajalla tulee olla oikeus täyteen korvaukseen.

46 § Asemakaavan laatimisesta perittävä korvaus

Esityksen mukaan kunnalla olisi oikeus periä kiinteistönomistajalta tai -haltijalta asemakaavan laatimisesta ja käsittelystä aiheutuneet kustannukset, jos asemakaava tai asemakaavan muutos on pääasiassa yksityisen edun vaatima ja laadittu kiinteistönomistajan tai -haltijan aloitteesta. Asemakaavan laatimisesta perittävää korvausta koskeva säännös olisi tarpeen erityisesti ranta-alueelle loma-asutusta vasten laadittavien kaavojen osalta, mutta sen käyttöala ulottuisi myös muihin kaavoihin. Säännöksen soveltamisen edellytyksenä olisi, että kaava on sekä yksityisen edun vaatima ja laadittu kiinteistönomistajan tai -haltijan aloitteesta. Molempien edellytysten olisi siis täyttyvä, jotta kunta voisi periä kustannukset.

Metsäteollisuuden mielestä, jos ranta-asemakaava laaditaan maanomistajan aloitteesta, maksaa maanomistaja silloin kaavan laatimisen kustannukset. Kunnan rooli on periä omasta työstään (kuulutukset ym.) korvaukset, mitä monet kunnat perivät nykyäänkin. Tämä ei pidä olla tässä tapauksessa mikään arvonnousumaksu vaan perustua toteutuneisiin ilmoitus ym. hyväksymisprosessista aiheutuneisiin kunnan kuluihin, sillä kaavan laatimisen maksaa joka tapauksessa maanomistaja.

47 § Asemakaavan ajanmukaisuuden arviointi

Lakiehdotuksen pykälässä säädettäisiin asemakaavan ajanmukaisuuden arvioinnista. Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 60 §:ää muuten, mutta sen 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi rakentamisen purkamista koskeva säännös.

Metsäteollisuus toteaa, että rakennuksen suojelupäätöstä määrättäessä tarkastelussa tulee huomioida rakennuksen käyttömahdollisuudet nykyisessä käyttötarkoituksessa, mahdollisuus uuteen käyttötarkoitukseen, rakennuksen kunnostamisesta aiheutuvat kustannukset siten, että rakennus vastaa lakien edellyttämiä turvallisuus, terveellisyys ym. vaatimuksia sekä rakennuksen elinkaaren aikaiset ylläpitokustannukset (esim. energiatehokkuus).

49 § Asemakaavan laatimisaloite

Lakiesityksen pykälän 1 momentin mukaan kunnan jäsenellä olisi oikeus tehdä kunnalle perusteltu aloite asemakaavan laatimiseksi. Asemakaavan laatimisella tarkoitettaisiin myös alueella voimassa olevan asemakaavan muuttamista.

Metsäteollisuus kannattaa ehdotusta, mutta toteaa, että pykälään on lisättävä kunnan jäsenen lisäksi maanomistaja, jolla on oikeus tehdä aloite.

50 § Kaupunkiseutusuunnitelman tarkoitus

Esityksen mukaan kaupunkiseutusuunnitelmassa tarkasteltaisiin viherrakennetta kaupunkiseudun pääosin rakentamattomien ja kasvullisten alueiden ja niiden välisten yhteyksien muodostamaa verkostoa, joka kattaa suojelu- ja virkistysalueiden lisäksi vesialueita sekä sellaiset metsätalous- ja peltoalueet, joilla on erityistä merkitystä alueiden kytkeytyneisyyden, ekologisten yhteyksien, luonnon monimuotoisuuden, virkistykseen ja ilmastonmuutoksen kannalta ja johon liittyvät myös rakennetun ympäristön kasvulliset alueet. Kaupunkiseudun viherrakenteen kehittämisen periaatteita voitaisiin tarkastella viherrakenteen toimivuuden, jatkuvuuden, alueiden kytkeytyneisyyden, ekologisten yhteyksien, luonnon monimuotoisuuden, seudullisten virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyden sekä ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen näkökulmasta.

Metsäteollisuus vastustaa ehdotettua viherrakennevaatimusta, ekologisten yhteyksien ja luonnon monimuotoisuuden tuomista kaupunkiseutusuunnitelman tarkoituksiksi. Edellä mainitut vaatimukset ovat hyvin epämääräisiä ja aiheuttaisivat tulkintaongelmia käytännössä. Lisäksi ne heikentävät maanomistajien mahdollisuuksia hyödyntää omistamaansa aluetta ja harjoittaa omaa elinkeinoaan maa- ja metsätalousalueilla.

55 § Kiinteistönomistajan oikeus loma-asutuksen järjestämistä koskevan ranta-asemakaavan laatimiseen

Ehdotuksen mukaan kiinteistönomistajalla säilyisi oikeus ranta-asemakaavan laatimiseen nykyiseen tapaan. Oikeus koskisi lähtökohtaisesti loma-asutuksen

järjestämistä. Erityisestä syystä voitaisiin tällaisessa kaavassa osoittaa alueita myös vakituista asutusta ja muuta käyttötarkoitusta varten.

Metsäteollisuus pitää hyvänä, että kaavassa voidaan osoittaa alueita myös vakituista asutusta ja muuta käyttötarkoitusta varten.

Kiinteistönomistajan laatiman ranta-asemakaavaehdotuksen alueen on muodostettava tarkoituksenmukainen kokonaisuus.

Metsäteollisuuden mielestä vaatimus tulee poistaa laista esitetystä muodosta. Tarkoituksenmukainen kokonaisuus on hyvin tulkinnanvarainen ja epämääräinen ilmaisu. Se aiheuttaa tulkintakysymyksiä siitä, millä tavalla kaavaehdotus on tai tulisi olla tarkoituksenmukainen.

Kaavaprosessin alkuvaiheessa kiinteistönomistajan tulisi olla yhteydessä kuntaan ja toimittaa kunnalle osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Pykälään ehdotetaan säännöstä siitä, että kaavan valmisteluvaiheen kuuleminen toteutettaisiin kunnan edellyttämällä tavalla. Tällä varmistettaisiin se, että kaavoitusta koskevissa menettelyissä noudatettaisiin kunnassa samantapaisia menettelyjä samanlaisissa tilanteissa. Kiinteistönomistajan olisi toimitettava kunnalle lisäksi kaavaselostus sekä selvitys kaavoituksen vireille tulosta ilmoittamisesta, kaavan valmistelun aikaisesta vuorovaikutuksesta sekä valmistelun aikana saaduista mielipiteistä.

Metsäteollisuus vastustaa sitä, että kiinteistönomistajan tulisi hoitaa edellä mainitut velvoitteet.

57 § Yleiskaavan laatimisesta perittävä korvaus ranta-alueella

Jos rantoja käsittelevä yleiskaava laaditaan pääasiallisesti loma-asutuksen järjestämiseksi, kunta voi periä enintään puolet yleiskaavan laatimiskustannuksista

kiinteistönomistajilta heidän kaavasta saamansa hyödyn suhteessa. Kunta hyväksyy kaava-aluekohtaisesti perittävän maksun periaatteet ja maksun perimistavan ja -ajan.

Metsäteollisuuden mielestä kaavoittaja ei saa määrätä, että yksityisen maanomistajan alueelle laaditaan ranta-asemakaava, jos omistaja ei halua kaavaa. Maanomistajat voivat olla tämän kohdalla hyvin eriarvoisessa asemassa. Jos laajat alueet sijaitsevat maakunnassa, missä rantatonttien markkina on hiljaista ja tontteja ja sitä kautta maksettavaa tulee paljon, niin maanomistajalle tämä jää kustannukseksi. Toisessa sijainnissa saattaa maanomistaja saada kaavamaksut kuitattua myymällä saamansa tontit, eli hyötyy maksusta huolimatta.

61 § Tuulivoimarakentamista koskevan yleiskaavan erityiset laadulliset vaatimukset

Tuulivoimalan ympäristöön sopeutumisen arvioinnissa ja selvityksissä saatetaan joutua tapauskohtaisesti kiinnittämään huomiota esimerkiksi luonnonarvoihin ja luonnonsuojeluun, virkistystarpeisiin, kulttuuriympäristön arvojen säilyttämiseen sekä asuin- ja elinympäristöjen laatu- ja näkökohtiin. Vesialueilla tuulivoimaloiden ympäristöön sopeutumisessa on edellä mainittujen seikkojen lisäksi syytä kiinnittää huomiota muun muassa vedenalaista luontoa ja ympäristöä sekä kalastusta koskeviin näkökohtiin.

Metsäteollisuus katsoo, että tuulivoimarakentamista ei tule hankaloittaa erityisillä selvityselvoitteilla.

63 § Tiedottaminen ajankohtaisista kaava-asioista

Lakiin esitetään, että kerran vuodessa julkaistavan kaavoituskatsauksen sijaan siirryttäisiin käytäntöön, jossa kunta pitäisi yllä jatkuvasti ajantasaista tietoa vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista kunnan kaava-asioista ja niiden käsittelyvaiheesta. Tietoaineisto käsittäisi kaikki kunnassa laadittavat kaavat.

Tietoaineisto olisi aina oltava saatavilla yleisessä tietoverkossa. (sekä kunnat että maakuntien liitot)

Metsäteollisuus pitää tärkeänä sitä, että kaikista kaavoista on jatkuvasti ajantasainen tieto kaavoituksen eri vaiheista.

65 § Osallistuminen ja vaikuttaminen kaavan aloitusvaiheessa

Lakiin esitetään sitä, että osallisten määrän ollessa rajallinen ja kaavan vaikutusten sitä edellyttäessä olisi perustelua ilmoittaa vireille tulosta osallisille henkilökohtaisesti.

Metsäteollisuuden mielestä kaavan vireille tulosta on ilmoitettava nimenomaan asianosaisille, eli heille, joita asia koskee, aina henkilökohtaisesti, sillä nykyiset sähköiset työkalut mahdollistavat sen helposti.

66 § Osallistuminen ja vaikuttaminen kaavan valmisteluvaiheessa

Metsäteollisuus toteaa, että maanomistajalla tulee olla oikeus luoda ranta-asemakaava ja siihen ei voi kuka tahansa lausua.

70 § Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

Metsäteollisuuden mielestä kaavaselvityksiin tulee lisätä selvitys kaavan toteuttamiskustannuksista, joista ilmenee sekä infrastruktuurin rakentamisen että muut kaavan toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset.

71 § Vaikutusten selvittämisen kohdentuminen ja laajuus

Metsäteollisuuden mielestä ennen kaavan laadintaprosessia tulee tarkoin miettiä kaavan tarkoitus ja laajuuden tarve. Tämä mahdollistaa sen, että vaikutukset pystytään selvittämään riittävän hyvin tarvittaviin kohteisiin, mutta vältetään ylimääräisiltä ja liian laajoilta selvityksiltä. Jos hankkeen toteuttamiseksi tarvitaan esimerkiksi ympäristövaikutusten tai muu arviointi, tulee päällekkäistä sääntelyä välttää.

Metsäteollisuuden mielestä yleiskaavaa ja asemakaavaa varten laadittavat selvitykset tulee asettaa ko. maanomistajan kuultavaksi ja hänellä tulee olla mahdollisuus lausumiseen. Muutoin ollaan tilanteessa, jossa kiinteistönomistajalla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa omaa omaisuuttaan koskevaan rajoitukseen, säilyttämiseen tai muuhun taloudellista vaikutusta aiheuttavaan toimenpiteeseen.

Esitetty velvoite selvittää kaavan vaikutukset ilmastoon on hyvin laaja ja siten vaikea toteuttaa siten, että siitä olisi hyötyä. Kaavaratkaisujen välillisiä vaikutuksia ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen esitetään esimerkiksi torjumalla tai kompensoimalla metsäkatoa. Suomessa ei tarvita erillistä metsäkadon kompensoimista.

73 § Viranomaisneuvottelu

Metsäteollisuus katsoo, että Suomen Metsäkeskus tulee kutsua mukaan kaikkiin yleisjä maakuntakaavaprosesseihin metsäviranomaisen roolissa. Metsäkeskus on välillisen valtionhallinnon organisaatio, jonka tehtävänä on edistää kestävä metsätaloutta ja alan elinkeinoja.

86 § Pysyvät tunnuksat ja tunnistetiedot alueidenkäytön kohteille

Metsäteollisuus katsoo, että pysyvät tunnukset ja muut tunnistetiedot alueidenkäytön kohteille ovat välttämättömiä ympäristön tietojärjestelmän toimivuudelle ja valtakunnalliselle tiedonhallinnalle. Pysyvät tunnukset ovat myös tarpeellisia, kun useat eri toimijat tuottavat alueidenkäyttöön liittyviä tietoja ja niitä hyödynnetään ja vertaillaan valtakunnallisesti. Valtakunnalliseen rakennetun ympäristön tietojärjestelmän kautta saatavat tiedot tulee olla yksilöitynä pysyvästi, jotta tiedot voidaan erotella toisistaan tietojärjestelmässä ja tietojärjestelmien välillä. Yksilöivällä pysyvällä tunnuksella

muodostetaan myös yhteys tallennettavien eri kohteiden ja näitä koskevien tietojen välille.

87 § Alueidenkäytön tietomalli

Metsäteollisuuden mielestä alueidenkäytön tietomalli on tarpeellinen kokonaisuus koneluettavuuden ja yhteen toimivuuden kannalta. Jotta tietojärjestelmän tietoja voidaan hyödyntää yhteiskunnan eri toimintojen tukena, tietojärjestelmästä olevat tiedot tulee olla saatavilla määrämuotoisena, yhteen toimivana ja vertailukelpoisina.

88 § Kaavan tietosisällön rakenne

Ehdotettu pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin kaavan tietosisällön rakenteesta. Ehdotus koskisi kaikkia kaavatasoja. Maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava koostuvat kaavakohteista ja kaavamääräyksistä. Kaavakohteella tarkoitetaan kaavaan sisältyvää aluerajausta tai kohdetta, jonka alueella maankäyttöä tai rakentamista halutaan ohjata. Kaavakohteella on maantieteellinen sijainti ja muoto. Ohjausvaikutus kuvataan kohteeseen tai kaavan suunnittelualueeseen liittyvien kaavamääräysten avulla.

Metsäteollisuus katsoo, että sekä kaavamerkinnot että kaavamääräykset tulee standardoida joko lailla tai asetuksella, jotta nykyisestä kirjavuudesta päästään eroon. Kaavamerkintöjen ja -määräysten standardointi on perusedellytys aidolle digitalisaatiolle.

89 § Kaavan tietosisällön esitystapa

Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin maakuntakaavan, yleiskaavan ja asemakaavan tietosisällön esittämisestä vakioidussa muodossa. Lainsäädäntö ei tällä hetkellä tunnista alueidenkäytön suunnittelua digitaalisessa toimintaympäristössä. Kaavat esitetään karttoina sekä niihin liittyvinä kaavamerkintöinä ja -määräyksinä. Nykyisin kaavamerkintöjen ja määräysten esitystapaa ohjataan opasaineistolla. Kaavakartta mielletään paperisena dokumenttina, johon kaikki oleellinen on koottu. Nykyinen kaavan esitystapa on tehty erityisesti palvelemaan tulostettavaa pdf-muotoista kaavakarttaa. Tämä esitystapa ei kaikilta osin vastaa eri asiakasryhmien, kuten esimerkiksi esteellisten tarpeita. Esitystapaan kuitenkin tiivistyy koko nykyisen suunnittelujärjestelmän olemus, kaavakartat merkintöineen ja niihin liittyvine määräyksineen kuvaavat kaavojen ohjausvaikutuksia alueidenkäyttöön ja rakentamiseen. Kaava tulisi esittää vakioidussa muodossa, jotta ihmiset saisivat selkeän ja ymmärrettävän kuvan kaavan sisällöstä ja merkityksestä. Kaavan esittäminen vakioidussa muodossa tarkoittaisi sitä, että samankaltaisten kaavakohteiden ja kaavamääräysten esitystapa olisi kaavasta riippumatta yhtenäinen. Myös määräykset esitettäisiin visualisoinnin, kuten kartan,

yhteydessä. Kartalla tarkoitettaisiin paikkatiedon visuaalista esitystä. Kaava koostuu kaavakohteista ja kaavamääräyksistä, jotka ovat

muuttumatonta tietosisältöä kaavaprosessin jälkeen. Ympäristöministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä esitystavan

vakioidusta muodosta.

Metsäteollisuus katsoo, että sekä kaavamerkinnot että kaavamääräykset tulee standardoida joko lailla tai asetuksella.

92 § Alueidenkäyttöön liittyvien tietojen saatavuus rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä

Metsäteollisuus pitää tärkeänä, että alueidenkäyttöön liittyvät ajantasaiset ja yhtenevät tiedot ovat saatavilla valtakunnallisesti yhdestä paikasta digitaalisesti, siten että ne ovat hyödynnettävissä rajapintojen kautta.

Huomioita kaavojen toteuttamisen kokonaisuudesta (erityisesti luvut 1, 17-24, 37-40)

92 § Alueidenkäyttöön liittyvien tietojen saatavuus rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä

Metsäteollisuus pitää tärkeänä, että alueidenkäyttöön liittyvät ajantasaiset ja yhtenevät tiedot ovat saatavilla valtakunnallisesti yhdestä paikasta digitaalisesti, siten että ne ovat hyödynnettävissä rajapintojen kautta.

94 § Tonttijakosuunnitelman laatiminen ja laatuvaatimukset

Metsäteollisuus kannattaa lakiesityksen pykälän 6 momentin mukaista vaatimuksen poistoa, jonka mukaan rasitteena voidaan osoittaa kulkuoikeus yhden tontin kautta enintään kahdelle.

137 § Maapolitiikan ohjelma

Ehdotuksen mukaan maapolitiikan ohjelmasta voi olla tarpeen tehdä ympäristöarviointi, jos ohjelman toteuttamisella saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia. Tällaisten vaikutusten mahdollisuus riippuu ohjelman sisällöstä. Velvollisuudesta tehdä ympäristövaikutusten arviointi säädetään laissa viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005).

Metsäteollisuus katsoo, että maapolitiikan ohjelmaa laadittaessa ja sitä merkittävästi muutettaessa maanomistajille on varattava tilaisuus saada tietoja ja lausua mielipiteensä ohjelman käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä ohjelmaan suunnitelluista periaatteista.

Metsäteollisuuden mielestä maapolitiikan ohjelma on oikea tapa tehdä strategista suunnittelua eikä sitä tule tehdä kaavoituksella.

170 § Korvaus metsänkäytön rajoituksesta

Lakiin esitetään uutta metsänkäytön rajoituksia koskevaa erityissäännöstä, jota sovellettaisiin muiden korvaussäännösten estämättä. Jos omistaja vaatisi korvausta yksinomaan metsänkäytön rajoituksesta, voisi hän vaatia korvausta tämän pykälän perusteella. Jos korvausta vaadittaisiin muunkinlaisista kaavasta johtuvista menetyksistä, olisi korvausta vaadittava lisäksi edellä 169 §:n perusteella.

Metsäteollisuuden mielestä kaavoitusta ei tule ulottaa metsäalueille eikä siten rajoittaa tai estää metsänomistajaa harjoittamasta omaa elinkeinoaan. Metsätalous on elinkeino ja Helsingin käräjäoikeus on linjannut 28.9.2017 julkistamassa päätöksessään, että metsänomistaja on aina elinkeinonharjoittaja. Suomen perustuslain 18 §:n mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Näin ollen erillistä korvaussäännöstä ei tarvitsisi säätää.

Jos korvausvelvoitteita olisi syntymässä, tulisi ne määrittää jo kaavan laatimisvaiheessa, jolloin kaavaa laativa taho voi arvioida kaavamerkintöjen ja -määräysten vaikutukset sekä sille taholle, jonka maille rajoittavaa merkintää suunnitellaan, että omaa korvausmahdollisuuttaan ja varautumaan maksuvelvollisuutensa toteuttamista taloudellisesti.

Metsän korvaaminen kaavoituksessa johtaisi siihen, että puustoa ja metsää luultavasti korvattaisiin tai lunastettaisiin jollain yleisellä käyvällä arvolla. Metsätalous on elinkeino ja metsäkiinteistöt ovat eri alueilla eriarvoisia, haitta tulisi korvata täysimääräisesti markkinahinnalla eikä lunastamalla yleisellä käyvällä arvolla.

Huomioita rakentamisen kokonaisuudesta (erityisesti luvut 1, 25-36, 37-40)

190 § Rakennustaiteen ja kaupunkikuvan vaaliminen

Metsäteollisuuden mielestä laissa tarkoitettua valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen kohteiden (RKY) -merkintää ei tule käyttää suojelun perusteena, koska inventointi on laadittu kiinteistön omistajia kuulematta. RKY-merkinnän käyttäminen suojelun perusteena johtaa siihen, ettei suojelusta aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia kiinteistönomistajalle huomioida. Kaikkien rakennusten suojeleminen ei ole taloudellisesti eikä energiatalouden kannalta järkevää.

208 § Rakentamislupa

Metsäteollisuus katsoo, että suojeltuja rakennuksia tulee koskea samat rakentamisen luvanvaraisuuden vaatimukset, ellei kyseessä ole rakennuksen ulkokuori tai asemakaavalla suojellut sisätilat. Lain perusteluissa mainittu kansallinen aieluettelo on uusi asia, eikä siitä selviä mistä on kyse.

215 § Maisematyölupa

216 § Maisematyöluvan edellytykset

Metsäteollisuus pitää hyvänä, että maisematyölupapalveloitetta ei ole mahdollista asettaa yleiskaavan maa- ja metsätalouseluevaltaiseksi osoitetulla alueella eikä aina ranta-asemakaava-alueella.

Metsäteollisuuden mielestä ennen 1.5.2017 voimaan tulleisiin ranta-asema- ja yleiskaavoihin tulee soveltaa uuden lain tulkintaa, jolloin maisematyölupaa ei tarvita. Nykyinen käytäntö on johtanut kiinteistönomistajat hyvin eriarvoiseen asemaan eri puolilla Suomea kaavan valmistumisen mukaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, milloin toimenpiderajoituksesta huolimatta maisematyölupaa ei tarvittaisi. Lupaa ei tarvittaisi vaikutuksiltaan vähäisiin

toimenpiteisiin.

Metsäteollisuuden mielestä vähäiset toimenpiteet pitäisi määritellä selkeästi, jolloin kaikilla olisi tiedossa, milloin lupaa tarvitsee hakea. Vähäisyyden tapauskohtainen arviointi työllistää myös viranomaisia kohtuuttomasti eikä yhdenmukaisista päätöksistä ole varmuutta, kun esimerkiksi henkilöt vaihtuvat.

Maisematyölupa ja maa-aineslupa avaavat lähes yhtä laajat valitusoikeudet kuin kaavapäätös. Mahdollisessa valitustilanteessa voidaan uudelleen joutua pohtimaan samoja kysymyksiä, jotka on käsitelty ja ratkaistu jo kaavan yhteydessä.

Maisematyölupaa ja purkamislupaa koskevasta päätöksestä valitusoikeus on kaikilla kunnan jäsenillä. Suppeimmillaan valitusoikeus on rakennus- ja

toimenpidelupapäätöksissä, joissa se koskee asianosaisten lisäksi lähinnä vain naapurikiinteistöjen omistajaa ja haltijaa.

Metsäteollisuus vastustaa samojen asioiden käsittelyä useassa eri vaiheessa. Jos asia on ratkaistu jo kaavan yhteydessä, ei laajaa valitusoikeutta tule asettaa enää lupavaiheessa.

217 § Rakennuksen purkamislupa

Metsäteollisuuden mielestä esityksen pykälän 1 momentti tulee muuttaa siten, että poistetaan viittaus yleiskaavaan, koska rakentamisen purkamista ei tule ratkaista yleiskaavatasolla.

218 § Purkamisluvan edellytykset

Metsäteollisuus katsoo, että asemakaavassa suojeltuja tai RKY -aluerajauksen sisällä sijaitsevia rakennuksia tulee koskea samat purkamisluvan edellytykset kuin muitakin rakennuksia.

225 § Kuuleminen ja tiedottaminen poikkeamisluvasta ja maisematyöluvasta sekä rakentamisluvasta, johon sovelletaan erityisharkinta-aluetta koskevia säännöksiä

Esityksen mukaan maisematyöluoppien osalta kuulemisvelvoite laajenisi hieman, koska kuuleminen koskisi naapurien lisäksi myös niitä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke voi huomattavasti vaikuttaa.

Metsäteollisuus vastustaa kuulemisvelvoitteen laajentamista.

333 § Valitusoikeus maisematyöluvasta

Esityksen mukaan muutoksenhaku maisematyöluvasta säilyisi muuten samanlaisena kuin nykyisessä laissa, mutta selkeyden vuoksi ehdotetaan, että valitusoikeus olisi myös viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valvontatehtävän laajentuessa 1.5.2017 voimaan tullutta muutosta edeltävään laajuuteen olisi myös sillä valitusoikeus.

Metsäteollisuus vastustaa elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen valitusoikeuden laajentamista.

323 § Valitusoikeus kaavan, kaupunkiseutusuunnitelman ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä

Ehdotuksen pykälässä säädettäisiin valitusoikeudesta kaavan, kaupunkiseutusuunnitelman ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevaan päätökseen. Valitusoikeus kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä säilyisi suurelta osalta ennallaan. Valituksen voisi tehdä siis se, johon

päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Maakuntakaavaa koskevasta päätöksestä valituksen saisi tehdä myös kuntayhtymän jäsenkunta ja sen jäsen sekä kuntien yhteisen toimielimen päätöksestä sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen. Valitusoikeus olisi myös viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa, sekä maakunnan liitolla ja kunnalla, joiden alueella kaavassa tai kaupunkiseutusuunnitelmassa osoitetulla maankäytöllä tai rakennusjärjestyksellä on vaikutuksia. ELY-keskuksen valvontavelvollisuuden laajentuessa myös sen mahdollisuus puuttua lainvastaisiin päätöksiin muuttuisi samanlaiseksi kuin ennen 1.5.2017 voimaan tullutta

maankäyttö- ja rakennuslain muutosta.

Metsäteollisuus vastustaa elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen valitusoikeuden laajentamista.

Lakiesityksessä valitusoikeus kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymispäätöksestä säilyisi myös rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan sekä maakuntakaavoja koskien myös valtakunnallisella yhteisöllä, kun kysymys on valtakunnallisten

alueidenkäyttötavoitteiden vastaisuudesta. Myös järjestöjen laajaa valitusoikeutta voidaan pitää edelleen perusteltuna perustuslain ja kansainvälisten sopimusten perusteella. Rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä olisi valitusoikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan myös kaupunkiseutukaavan hyväksymispäätöksestä. Ehdotettu pykälä ei sisältäisi enää voimassa olevassa laissa olevaa asianosaisiin rajattua valitusoikeutta muiden vähäisten asemakaavamuutosten kuin ranta-asemakaavan osalta.

Metsäteollisuus katsoo, että varsinkin vähäisissä asemakaavamuutoksissa valitusoikeus tulee rajata vain asianosaisille.

329 § Valitusoikeus rakentamisluvasta

Valitusoikeutta esitetään myös toimialueellaan sellaiselle rekisteröidylle yhteisölle, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- ja luonnonsuojelun edistäminen, jos rakentamislupa koskee rakennuskohdetta, jonka rakentamisen edellytyksenä on YVA-lain mukainen pakollinen ympäristövaikutusten selvitys.

Metsäteollisuus vastustaa esitettyä lisäystä. Metsäteollisuus ei näe, että YVA-direktiivi velvoittaisi näin laajaan valitusoikeuteen rakennusluvan osalta. Valitusoikeus tulee olla vain asianosaisilla. Metsäteollisuus näkee myös, että "toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä"-ilmaisu on liian laaja kuvaamaan paikallisia yhteisöjä. Valitusoikeus on jo riittävän laaja nykyisen lain puitteissa ja koskee asian osallisia: Valitusoikeuden laajentaminen myös ympäristöalan järjestöille laajentaisi mahdollisten muutoksenhakijoiden joukkoa ja siten viivästyttäisi lupahankkeita ja toisi huomattavia lisäkustannuksia. Ympäristönsuojelulaissa on jo annettu laajat muutoksenhakuoikeudet järjestöille.

Metsäteollisuus näkee erittäin ongelmallisena, että järjestöille tulisi useampi valitusoikeus samassa hankkeessa, esim. teollisuuden investointihankkeessa.

Metsäteollisuus näkee myös isona riskinä, että ehdotettu muutos kaavoitus- ja rakentamislakiin johtaa väärin perustein tapahtuviin valituksiin rakennusluvista. Vaikka kyseiset valitukset eivät menestyisi, hankkeet viivästyisivät ja hallinnollinen taakka lisääntyisi.

Lupien käsittelyn sujuvoittaminen on olennaista esimerkiksi yritysten investoinneille. Investoinnit puolestaan ovat ratkaisevan tärkeitä Suomen talouskasvulle ja työllisyydelle.

370 § Kaavan tietosisällön rakenne ja kaavan tietosisällön esitystapa

Ehdotettava laki sisältäisi 88 §:n kaavan tietosisällön rakenne ja 89 §:n kaavan tietosisällön esitystapa soveltamisen siirtymäsäännöksen, koska lain voimaan tullessa kaikilla kunnilla ja maakuntien liitoilla ei välttämättä ole kaikkia tarvittavia valmiuksia soveltaa uusia säännöksiä, jotka velvoittavat yhtenäisen tietomallin käyttöön ja visualisointiin. Kuntien ja maakuntien liittojen olisi viimeistään kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta laadittava kaavat tietomallimuotoisena ja huomioitava kaavan visualisoinnissa yhtenäinen vakioitu esitystapa. Jos kunnalla tai maakunnan liitolla on kyvykyys ottaa yhtenäiset tietomallimääritykset käyttöön kaavoituksessa, ne voivat tehdä heti lain voimaan tulon yhteydessä.

Metsäteollisuuden mielestä yhtenäinen tietomalli ja standardisoidut kaavamääräykset ja -merkinnät tulee ottaa käyttöön mahdollisimman pian viimeistään kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jotta aito digiloikka saadaan aikaan.

380 § Puiden kaataminen yleiskaavan maa- ja metsätalousvaltaisella alueella

Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan yleiskaavan maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi osoitetulla alueella edellytettäisiin edelleen maisematyölupaa puiden kaatamiseen sellaisen yleiskaavan alueella, jolla niin on määrätty, jos kaava on tullut voimaan ennen 1 päivää toukokuuta 2017. Maankäyttö- ja rakennuslain siirtymäsäännöksellä on pysytetty voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:n 1 momentin 2 kohta sellaisena kuin se oli laissa 132/1999. Tämän lain mukainen siirtymäsäännös olisi voimassa enintään viisi vuotta tai tätä lyhyemmän ajan siihen

saakka, että kunta on muuttanut alueella olevan kaavan ja ottanut siinä huomioon metsänkäytölliset tarpeen.

Metsäteollisuuden mielestä ennen 1.5.2017 voimaan tulleisiin ranta-asema- ja yleiskaavoihin tulee soveltaa uuden lain tulkintaa, jolloin maisematyölupaa ei tarvita. Nykyinen käytäntö on johtanut kiinteistönomistajat hyvin eriarvoiseen asemaan eri puolilla Suomea kaavan valmistumisen mukaan.

Kysymyksiä lausunnonantajille

Lakiuudistuksen valmistelun aikana käydyissä keskusteluissa on ollut esillä myös maakuntakaavaa koskeva vaihtoehtoinen malli.

Vaihtoehtoisen mallin oleellisin ero lakiehdotukseen olisi se, että maakuntakaavan oikeusvaikutuksia ei rajattaisi laissa vaan maakuntakaava olisi nykyiseen tapaan kokonaisuudessaan oikeusvaikutteinen. Vaihtoehtoinen malli olisi oikeusvaikutusten osalta pääosin nykyisen lain kaltainen, mutta malli ei kuitenkaan sisältäisi nykyisen lain mukaista maakuntakaavan toteuttamisen edistämismallia.

Myös vaihtoehtoisessa mallissa maakuntakaavassa olisi esitettävä aluerakenteen, liikennejärjestelmän ja liikenneverkon sekä viherrakenteen kehittämisen periaatteet, ja lisäksi maakuntakaavassa voitaisiin esittää myös muita maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia asioita. Vaihtoehtoisen mallin mukaan maakuntakaavassa esitettävistä asioista kuitenkin rajattaisiin laissa nimenomaisesti pois yksittäisen kunnan yhdyskuntarakenteen. Yksittäisen kunnan yhdyskuntarakenteeseen kuuluvia asioita ei olisi siten mahdollista sisällyttää maakuntakaavaan vaan ne ratkaistaan kuntakaavoituksessa.

Lausunnonantajia pyydetään esittämään näkemyksensä myös vaihtoehtoisesta mallista.

-

Maksuvelvollisuuden alkamisen raja (kerrosneliömetriä)

-

Kunnalle maksettavan maksun maksimimäärä tontin arvonnoususta (% arvonnoususta)

-

Erityisharkinta-alueen sijoittamisluvan lupaedellytyksissä ollaan palaamassa oikeusharkinnasta rakennuslain aikaiseen tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Miten lupaedellytykset pitäisi kirjoittaa, jotta:

- a. tuomioistuimen kannalta kunnan myöntämä lupa on mahdollista pitää voimassa eikä lupa mene valituksen johdosta nurin oikeudessa automaattisesti esimerkiksi siksi, että luvalla käsitellään vain yhden rakennuspaikan, eikä sitä ympäröivien alueiden tilanne?**
- b. kunnan kannalta on mahdollista evätä lupa esimerkiksi siksi, että kyseinen rakentamisen lievealue on suunniteltava kaavoituksellisesti kokonaisuutena?**

-

Miten päävastuullisen toteuttajan toteutusvastuuta koskevan pykälän perustelut pitäisi kirjoittaa, jotta niistä kävisi kyllin selkeästi ilmi, että allianssimallin tai muiden yhteistoiminnallisten toteutusmuotojen käyttäminen on hankkeessa mahdollista?

-

Millaisia ja kuinka suuria taloudellisia vaikutuksia näette päävastuullisen toteuttajan toteutusvastuun aiheuttavan kuluttajille?

-

Olennaisten teknisten vaatimusten vaatimustasoa ei ole lähtökohtaisesti muutettu kaavoitus- ja rakentamislaisissa lukuun ottamatta luonnonvalon johtamista asuintilaan. Miten asumista ja majoitusta koskevia olennaisia teknisiä vaatimuksia pitäisi mielestänne muuttaa ottaen huomioon kalustettujen asuntojen vuokraus ja Airbnb-toiminta?

-

Millaisia vaikutuksia näette ehdotettujen muutosten aiheuttavan?

-

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[2021-12-07 YM Kaavoitus ja rakentamislaisi_Metsäteollisuus.pdf](#)

Jaatinen Timo
Metsäteollisuus ry

Islander Anu
Metsäteollisuus ry